

5. Толкачова І. А. Подвійне громадянство в Україні та країнах СНД: конституційно-правовий аспект / І. А. Толкачова // Держава і право : зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2013. – Вип. 60. – С. 123-127.

УДК 347.72:341.233.1 (043.2)

Максимчук О.Р., студент,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м.Київ, Україна
Науковий керівник: Устинова І.П., к.ю.н., доцент

КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ

Забезпечення законності в державному регулюванні, у всіх його напрямках, досягається в процесі повсякденної діяльності публічних органів, а в деяких випадках – громадян, і знаходить своє зовнішнє відображення в припиненні порушень законів; застосуванні заходів щодо ліквідації причин та умов, які їх породжують; відновленні порушених прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб; покаранні осіб, винних у порушенні законності; у створенні атмосфери неминучості покарання за порушення вимог законності; у вихованні працівників апарату управління в дусі суворого дотримання закону. Усі ці завдання досить успішно можуть бути вирішені за допомогою контролю як засобу забезпечення законності в публічному управлінні.

Як справедливо відзначається в літературі, на цьому етапі розвитку вітчизняного адміністративного законодавства саме контрольно-наглядіві проваджень як структурний вид процедурних проваджень характеризуються найменшою мірою нормативної урегульованості [1].

У той же час, саме правова регламентація контрольних процедур повинна бути однією з гарантій унеможливлення використання контрольних повноважень для зведення особистих рахунків, задоволення корпоративних інтересів за допомогою посадових осіб та службовців контролюючих органів. На практиці ретельна регламентація процедур контролю має не менш істотне значення, ніж будь-які інші управлінські процедури, хоча вони і вимагають більшої оперативності, визначення доцільності та свободи вибору керівників. Контролюючу сторону визначені процедури дисциплінують, підвищують організованість і дієвість її роботи.

Так, обов'язковим атрибутом більшості адміністративних проваджень є стадія оскарження. Разом з тим, незаперечні особливості процедури здійснення процесуальних дій, пов'язаних із оскарженням рішень

публічної адміністрації, дають змогу виділити їх у самостійний підвид проваджень по зверненнях громадян. Той факт, що в принципі оскарження є притаманним майже всім аспектам діяльності органів публічної влади, не може стати на заваді виділенню цього різновиду адміністративного процесу як на теоретичному рівні, так і на рівні нормотворчому. Про це свідчать як численні наукові доробки провідних фахівців адміністративно-процесуальної галузі, в яких провадження по розгляду скарг виділяється як самостійне (в рамках проваджень по звернення громадян), так і положення Проекту адміністративного процедурного кодексу України [2].

Взагалі, аргумент про недоцільність теоретичного виділення певного виду адміністративних проваджень, з огляду на притаманність кореспондуючої функції усім владним суб'єктам системи регулювання, не може бути визнаний переконливим.

Адже, по-перше, в такому разі в основу класифікації адміністративних проваджень суб'єкт їх реалізації і не покладається. А по-друге, ведучи мову про адміністративне провадження, мається на увазі діяльність компетентних органів, врегульовану відповідними процесуальними нормами. Тобто, йдеться про такі дії, процедура здійснення яких передбачає особливий порядок і має чітку нормативну регламентацію. З цього боку реалізація контрольних повноважень властива далеко не всім органам публічної адміністрації. Тож як вид адміністративного процесу така діяльність має риси, іманентні лише їй, і які, безумовно, дозволяють виділити її в самостійне провадження.

Аналогічна ситуація склалась також у вітчизняному законодавстві. Значна кількість нормативно-правових актів характеризується взаємним заміщенням названих понять. Часто ні офіційна назва органу (як то: «контрольний», «наглядовий»), ані закріплена в юридичних нормах найменування його повноважень («контрольні», «наглядові»), насправді не відіграє ролі критерію розрізнення контролю і нагляду як особливих видів державно-владної діяльності.

Поширене використання законодавцем поняття «контроль» у контексті наглядової діяльності та, навпаки, вжиття терміна «нагляд» для позначення певних форм контролю породило серед науковців думку про тотожність цих категорій (І.П. Ільїнський, Б.В. Щетинін). Ця позиція не може бути визнана цілком переконливою з логіко-методологічної точки зору [3].

Контрольно-наглядові провадження у фінансовій сфері чітко не врегульовані і достатньо не досліджені.

Література

1. Школик А. М. Порівняльне адміністративне право: навч. посіб. для юрид. ф-тів та ф-тів міжнар. відносин / А. М. Школик. – Л.: ЗУКЦ, 2007. –143 с.
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення перевірки стану виконавської дисципліни в органах виконавчої

влади» від 15 вересня 2010 р. № 844. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

3. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / ред. кол.: В. Б. Авер'янов (гол.). – К.: Юридична думка, 2004. – Т. 1. Загальна частина. – 361 с.

УДК 342.72/.73 (043.2)

Мельничук І.С., студентка,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Толкачова І.А., к.ю.н.

СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Поняття «громадянське суспільство» бере свій початок з давніх часів, коли почала формуватись держава і в ній ж утворилось саме громадянське суспільство. Це поняття слід відмежовувати від держави, оскільки остання більшою мірою залежить від суспільства та розвивається поряд із ним. З удосконаленням суспільства держава стає демократичною, а з формуванням громадянського суспільства утверджується політична система суспільства, зміцнюється державна влада. Генезис громадянського суспільства припадає на період усунення юридичної нерівності, обмеження політичної влади правом, початок розквіту вільного підприємництва і приватної ініціативи. З розвитком демократії суспільство набуло ознак незалежного соціального утворення, яке здатне на самореалізацію.

Можна сказати, що громадянське суспільство – це суспільство з високорозвиненою системою взаємодії в межах права вільних і рівноправних громадян, їх об'єднань, з реальним забезпеченням державою їх рівних можливостей вільно і безпечно розпоряджатися своїми силами, здібностями, майном, спираючись на право і власну правосвідомість [1, с. 50].

Головними передумовами громадянського суспільства є:

– законодавче закріплення юридичної рівності людей на основі наділення їх правами і свободами;

– юридична свобода людини, обумовлена матеріальним благополуччям, свободою підприємництва, наявністю приватної власності, яка є економічною основою цивільного суспільства;

– створення механізмів саморегуляції і саморозвитку, формування сфери невідомих відносин вільних індивідів, які мають реальну можливість здійснювати свої природні права [2, с. 66].